

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

สุขภาพดีไม่มีขาย อยากได้ต้องร่วมสร้าง

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

Department of Medical Sciences

ISO 9001 : 2015 Certified ปีที่ 32 ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน 2561

พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานห้องปฏิบัติการ

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานการประชุม เรื่อง การพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานห้องปฏิบัติการทางการแพทย์และห้องปฏิบัติการรังสีวินิจฉัย โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลชัยพัฒนา และโรงพยาบาลเทพรัตนเวชชานุกูล เป็นที่ฟังของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลให้ได้รับการบริการที่มีคุณภาพ ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2561

เรื่องในฉบับ

หน้า

- เสลดพังพอน ใบ แก้วโรคผิวงั้นจำพวกเข็ม และงูสวัด 2
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ร่วมใจ ลดใช้พลังงาน 2
- กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเครือข่ายอาหารหรือแนวทางการจัดตั้งศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพระดับชาติ 3
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์สร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภคน้ำปลาไทยได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย 4
- กระทรวงสาธารณสุข ร่วมมือกับ องค์การอนามัยโลกเฝ้าระวัง โรคติดต่อทางเดินหายใจจากเชื้ออาร์เอสวี 5
- รบรวิกรมวิทย์ 6-7
- เชิญร่วมประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปีงบประมาณ 2562 8
- แบบสอบถามความเห็น “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” 9
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตรวจเฝ้าระวังและเตือนป้องกัน การติดเชื้อวัณโรคในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ 10
- ผลการเฝ้าระวังการกลายพันธุ์และการดื้อยาของเชื้อไขหวัดใหญ่ 11
- ลุ้นรับรางวัล คำถามประจำฉบับ 11
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เฝ้าระวังคุณภาพน้ำจากบ่อน้ำร้อน ธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวภาคใต้ 12

เครื่องยา สมุนไพรไทย

เสลดพังพอน ใบแก้โรคผิวหนังจำพวกเริมและงูสวัด
แก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อยจำพวกลมพิษเจ็บคอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Barleria lupulina* Lindl.
 วงศ์ ACANTHACEAE
 ชื่ออื่นๆ เช็กเซกเกียม พิมเสนตัน ของระอาตัน
 ลักษณะของพืช

เสลดพังพอนเป็นไม้ล้มลุกกิ่งพุ่มไม้ ตามข้อและโคนก้านใบมีหนามแหลมคมสีน้ำตาล ข้างละ 2 อัน ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม ใบรูปหอกแกมรูปแถบ โคนใบแหลม ปลายใบแหลม มีหนามละเอียด ขอบใบเรียบ ผิวใบเรียบ ก้านใบและเส้นกลางใบสีแดง ดอกช่อเชิงลด ออกตามปลายยอดหรือซอกกิ่ง ใบประดับซ้อนเหลื่อมกัน ส่วนบนมีขนสั้นนุ่มสีม่วง ส่วนล่างมีต่อมรูปถ้วยขนาดเล็กมาก กลีบเลี้ยง ปลายกลีบ แยกเป็นแฉกลึก 4 แฉก กลีบดอก สีเหลือง โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็นรูปปากเปิด กลีบปากบนปลายหยักลึก 4 แฉก กลีบปากล่าง 1 แฉก ดอกตูมกลีบปิดเวียน เกสรเพศผู้ 2 คู่ ยาวไม่เท่ากัน ติดอยู่ด้านในของโคนหลอดกลีบดอก เกสรเพศเมีย รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ก้านชูเกสรยาว ผลแบบแห้งแตก รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ปลายผลมีจะงอยแข็ง เมล็ดค่อนข้างแบน มีเยื่อขนฟูสั้นๆ

ประโยชน์ทางยา

ใบแก้โรคผิวหนังจำพวกเริมและงูสวัด แก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อย แผลฟกช้ำจากการกระทบกระแทก แผลมีเลือดออก ใช้ต้มน้ำดื่มทำให้เลือดไหลเวียนดี

ลักษณะของเครื่องยา

ใบแห้ง สีเขียวอมน้ำตาล เนื้อใบบาง กรอบ แตกหักง่าย ขึ้นของใบที่สมบูรณ์ โคนใบแหลม ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ท้องใบเห็นเส้นกลางใบชัด สีน้ำตาลอมชมพู มีกลิ่นอ่อน

ข้อมูลจาก หนังสือเครื่องยาสมุนไพรไทย
 สถาบันวิจัยสมุนไพร

บ.ก. บอกกล่าว

ฉบับเดือนพฤศจิกายน 2561

สาระดีๆ ที่จะนำมาเสนอในจดหมายข่าวฉบับนี้ อาทิ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมมือกับ องค์การอนามัยโลกเฝ้าระวังโรคติดต่อทางเดินหายใจจากเชื้ออาร์เอสวี เสลดพังพอนสมุนไพรพื้นบ้าน ใบ แก้โรคผิวหนังจำพวกเริมและงูสวัด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตรวจเฝ้าระวังและเตือนป้องกันการติดเชื้อไวรัสโรคนในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ และขอเชิญชวนผู้ที่สนใจเข้าร่วมประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปี 2562

การเตือนภัยสุขภาพฉบับนี้ มีเรื่องของการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำจากบ่อน้ำร้อนธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวภาคใต้ และเรื่องราวที่น่าสนใจอีกมากมาย ติดตามอ่านได้ในฉบับนี้ ....สวัสดิ์ค่ะ

บรรณาธิการ

กรมวิทยาศาสตร์ ร่วมใจ งดใช้ที่ลับงาน

เครื่องปรับอากาศ

- ไม่ปรับอุณหภูมิต่ำกว่า 25°C
- เปิด 9.00 น. ปิดพัก 11.30-13.00 น.
- ล้างเครื่องปรับอากาศทุก 6 เดือน

ระบบแสงสว่าง

- เปิดไฟเท่าที่จำเป็น
- ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งาน

เครื่องใช้ไฟฟ้า

- ปิดหน้าจอคอมพิวเตอร์ เมื่อไม่ใช้งานเกิน 15 นาที
- ตั้งปุ่ม Standby Mode เครื่องถ่ายเอกสาร
- Share Printer เพื่อลดจำนวนเครื่องพิมพ์
- ถอดปลั๊ก/ปิดสวิตช์ หลังเลิกใช้งาน เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด

มาตรการลดกระดาษ

- ถ่ายเอกสารเท่าที่จำเป็น
- ใช้กระดาษ Reuse
- ส่งหนังสือแจ้งเวียนทางอีเมล
- เอกสารประชาสัมพันธ์จัดทำเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์/QR Code

ลิฟท์โดยสาร

- ใช้บันไดหากขึ้นลงเพียงชั้นเดียว

น้ำมันเชื้อเพลิง

- ตรวจสอบเช็คและบำรุงรักษายานพาหนะให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ
- ศึกษาเส้นทางก่อนออกเดินทาง
- ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง
- ทางเดียวกันไปด้วยกัน

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
 www.dmsc.moph.go.th

ฝ่ายประชาสัมพันธ์
 สำนักงานเลขาธิการกรม

กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และเครือข่ายहारือแนวทางการจัดตั้ง ศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพระดับชาติ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
กระทรวงวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี และเครือข่าย
สุขภาพหนึ่งเดียว จัดประชุม
ปรึกษาหารือ แนวทาง
การพัฒนาความร่วมมือการจัดตั้งศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพระดับชาติ
เพื่อพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระดับโลก

ซึ่งในระยะแรกนี้มีสาธารณสุขรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน และ
ประเทศไทยที่ให้ความสนใจในโครงการนี้อย่างจริงจัง

สำหรับประเทศไทย การศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านโรค
ติดเชื้อมีความก้าวหน้าอย่างมาก โดยได้นำแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว
มาเป็นมาตรการดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
ภาครัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัย เป็นเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว
ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทั้งทรัพยากรบุคคล
งบประมาณ และเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการ
ยั่งยืนของการวิจัยและพัฒนาด้านพันธุกรรมเชื้อจุลชีพของประเทศ
และเมื่อเร็วๆ นี้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในฐานะหน่วยงานหลัก
ด้านห้องปฏิบัติการของกระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกับกระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว
ได้จัดการประชุม “Roundtable Dialogue Toward Establishing
a Thailand National Virome Project” เพื่อหารือถึงแนวทาง
การพัฒนาความร่วมมือในการจัดตั้งศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพ
ของประเทศไทย ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงาน
ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาพันธุกรรมของเชื้อจุลชีพ อาทิ
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
องค์การสวนสัตว์ AFRIMS, TUC และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ
ได้แก่ FAO, USAID, WHO ผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย
UC Davis ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Eco Health Alliance

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์
การแพทย์ กล่าวว่า โรคระบาดยังคงเป็นภัยคุกคามร้ายแรงสำหรับ
ประชากรโลก ตัวอย่างเช่น กรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
อีโบลา โรคเมอร์ส ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่าง
มหาศาล ปัจจุบันโลกยังมีความเสี่ยงต่อโรคระบาดจากเชื้อก่อโรค
อุบัติใหม่ และโรคติดเชื้อที่สามารถแพร่จากสัตว์สู่คน ทั้งนี้เกิดขึ้นได้
จากหลายปัจจัย อาทิ การเพิ่มจำนวนของประชากร การคมนาคม
ขนส่งที่สะดวก การปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดของคนกับสัตว์ ซึ่งปัจจัยต่างๆ
เหล่านี้ส่งผลให้การระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็ว

อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวต่ออีกว่า Global
Virome Project (GVP) เป็นโครงการระดับโลกที่ริเริ่มขึ้นโดยองค์กร
เพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) มีแนวคิด
เพื่อศึกษาไวรัสที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการค้นพบไวรัส
ใหม่ที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อสุขภาพของมนุษย์และปศุสัตว์ ซึ่งไวรัส
เหล่านี้มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น สัตว์ป่า สิ่งแวดล้อม การค้นพบไวรัส
และข้อมูลด้านระบาดวิทยาจะช่วยในการป้องกัน การตรวจจับ และ
การตอบสนองต่อภัยคุกคามจากเชื้อไวรัสอุบัติใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน
ในประเทศ สนับสนุนความร่วมมือในการป้องกันการระบาดของเชื้อ
ไวรัสในระดับโลกได้ต่อไป โครงการนี้มุ่งหวังให้เกิดระบบการค้นหา
เชื้อและพันธุกรรมของไวรัสชนิดใหม่ในระบบนิเวศของประเทศ
ต่างๆ ทั่วโลกเพื่อวางแผนการจัดการลดความเสี่ยงของการระบาด

“ผลจากการประชุมดังกล่าวทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบ
กลไกในการค้นหาเชื้อไวรัสก่อโรคอุบัติใหม่ในประเทศไทย และ
ผู้เข้าร่วมประชุมยังได้เสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนาความร่วมมือ
เพื่อการจัดตั้งศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพระดับชาติ ตลอดจนกำหนด
กรอบการดำเนินงานในแต่ละระยะ เพื่อให้เกิดความร่วมมือโครงการ
Thailand Virome Pilot Project (TVPP) ภายใน 18 เดือน
ที่จะพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระดับโลกต่อไป” นายแพทย์โอภาส
กล่าวทิ้งท้าย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข.....รายงาน

Toward Establishing
a Thailand National Virome Project

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค น้ำปลาไทย ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำปลาไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคน้ำปลาไทยว่าได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยจากสารพิษโบทูลินัม (botulinum toxin) จากเชื้อแบคทีเรีย คออสตริเดียม โบทูลินัม (*Clostridium botulinum*) และสารฮีสตามีน (histamine)

นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า การตรวจสอบคุณภาพน้ำปลาตามมาตรฐานประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 203 พ.ศ.2543 เรื่องน้ำปลา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดย สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร สามารถให้บริการตรวจวิเคราะห์และเฝ้าระวังคุณภาพมาอย่างต่อเนื่องมีการสุ่มตรวจสารพิษโบทูลินัม และเชื้อคออสตริเดียม โบทูลินัม รวมทั้งสารฮีสตามีน เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานดังกล่าวในปี 2560 ได้รายงานผลสำรวจการปนเปื้อนสารพิษโบทูลินัม และเชื้อคออสตริเดียม โบทูลินัม ในน้ำปลาที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน นำส่งมาตรวจวิเคราะห์ จำนวน 48 ตัวอย่าง ไม่พบสารพิษโบทูลินัมและเชื้อคออสตริเดียม โบทูลินัม ในทุกตัวอย่าง และระหว่างปี พ.ศ.2559-2561 ได้สำรวจปริมาณสารฮีสตามีนในน้ำปลา จำนวน 213 ตัวอย่าง พบว่าน้ำปลาแท้ 154 ตัวอย่าง ตรวจพบสารฮีสตามีนทุกตัวอย่าง มีปริมาณอยู่ในช่วงน้อยกว่า 5 ถึง 380 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม โดยมีค่าเฉลี่ย 112 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ส่วนน้ำปลาผสม 59 ตัวอย่าง พบสารฮีสตามีน 51 ตัวอย่าง ปริมาณอยู่ในช่วงน้อยกว่า 5 ถึง 136 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม โดยมีค่าเฉลี่ย 36 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

นายแพทย์พิเชฐ กล่าวต่ออีกว่า สารฮีสตามีนเป็นสารที่พบได้ในอาหารและจะพบในปริมาณมากขึ้นในอาหารประเภทโปรตีนบางชนิดที่มีฮีสตามีนสูงและมีการปนเปื้อนแบคทีเรียในปริมาณสูง โดยเกิดจากการที่แบคทีเรียบางชนิดสามารถเปลี่ยนฮีสตามีน ซึ่งเป็นกรดอะมิโนชนิดหนึ่งไปเป็นฮีสตามีน แต่ร่างกายสามารถทำลายได้จนไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ที่ผ่านมามาประเทศไทยได้นำเสนอข้อมูลการประเมินความเสี่ยงของสารฮีสตามีนจากการบริโภคน้ำปลาแท้ที่ผลิตในประเทศไทย เพื่อประเมินปริมาณ

สารฮีสตามีนที่ควรจะมีได้ในน้ำปลา ในการประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ (Codex Committee on Fish and Fishery Product หรือ CCFPP ครั้งที่ 30 เมื่อปี พ.ศ.2552 ณ ประเทศโมร็อกโก ที่ประชุมได้เห็นชอบร่างมาตรฐานที่ประเทศไทยเสนอกำหนดค่าให้มีปริมาณสารฮีสตามีนได้ไม่เกิน 400 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ซึ่งต่อมา Codex ได้มีการกำหนดมาตรฐานน้ำปลาให้มีปริมาณสารฮีสตามีนได้ไม่เกิน 40 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัม (เทียบเท่ากับ 400 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม) ซึ่งเท่ากับมาตรฐานของสหภาพยุโรปที่กำหนดให้มีสารฮีสตามีนได้ไม่เกิน 400 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ขณะที่มาตรฐานของสหรัฐอเมริกากำหนดปริมาณฮีสตามีนในผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำค่อนข้างต่ำที่ 50 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

“อย่างไรก็ตามในการพัฒนากระบวนการผลิตน้ำปลานั้น ผู้ผลิตควรหาแนวทางปรับกระบวนการที่ดี ให้เป็นไปตามมาตรฐานและคงความเป็นเอกลักษณ์ของน้ำปลาไทย ซึ่งจากข้อมูลผลการสำรวจการปนเปื้อนสารพิษโบทูลินัม เชื้อคออสตริเดียม โบทูลินัม และสารฮีสตามีนในน้ำปลาที่ผลิตในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าน้ำปลาไทยได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย ผู้บริโภคมั่นใจได้ในคุณภาพน้ำปลาไทย ทั้งนี้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งมีศักยภาพในการตรวจวิเคราะห์ทั้งตามมาตรฐานประกาศกระทรวงสาธารณสุขและมาตรฐานสากล และปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสามารถส่งออกไปจำหน่ายในตลาดโลกได้” นายแพทย์พิเชฐ กล่าวทิ้งท้าย

สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร.....รายงาน

กระทรวงสาธารณสุข ร่วมมือกับ องค์การอนามัยโลก เฝ้าระวังโรคติดต่อทางเดินหายใจจากเชื้ออาร์เอสวี

กระทรวงสาธารณสุข ร่วมมือกับ องค์การอนามัยโลก ใช้ฐานระบบเฝ้าระวังโรคโหวัดใหญ่ ซึ่งดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่าง กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรค และศูนย์ความร่วมมือ ไทย-สหรัฐด้านสาธารณสุข (TUC) ในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการควบคุม ป้องกันโรคปอดบวมจากการติดเชื้อ RSV (respiratory syncytial virus) เล็งร่วมมือกันศึกษาวิจัยคุณลักษณะทางพันธุกรรมของเชื้อด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

นายแพทย์สุชุม กาญจนพิมาย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กล่าวถึงการประชุมนานาชาติเรื่อง WHO Meeting of Review of the RSV Surveillance Pilot Based on the Global Influenza Surveillance and Response System ซึ่งจัดโดยองค์การอนามัยโลกว่า ปัญหาการเจ็บป่วยและการเสียชีวิตของเด็กเล็กอายุ

ต่ำกว่า 5 ปี ด้วยโรคปอดบวมจากการติดเชื้อ RSV มีความรุนแรง องค์การอนามัยโลก (WHO) ประเมินการณว่า เชื้อ RSV คร่าชีวิตเด็กทั่วโลกถึงปีละ 160,000 ราย โดยมีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีทั่วโลก ติดเชื้อไวรัสดังกล่าว 33.8 ล้านคน ในจำนวนนี้ต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลถึง 3.4 ล้านคน แต่หลายประเทศยังขาดข้อมูลที่แสดงถึงผลกระทบที่เกิดจากโรคนี้ ฤดูกาลระบาดของโรค และกลุ่มเสี่ยงในช่วงอายุต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ การเฝ้าระวังโรคจากการติดเชื้อจาก RSV มีความสำคัญที่แต่ละประเทศจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดนโยบาย และมาตรการในการควบคุม ป้องกันโรค ตลอดจนการบริหารวัคซีนที่อาจนำมาใช้ได้ในอนาคต จึงได้จัดตั้งโครงการ The RSV Surveillance Pilot ขึ้นมา และขอความร่วมมือจากกระทรวงสาธารณสุขไทย ที่มีระบบเฝ้าระวังโรคที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งดำเนินการโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรค และศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐด้านสาธารณสุข (TUC)

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวเพิ่มเติมว่า โครงการ The RSV Surveillance Pilot ประเทศไทยเป็น 1 ใน 14 ประเทศที่ร่วมโครงการ มีโรงพยาบาล 9 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2561 ผลการตรวจวิเคราะห์โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์พบว่าเชื้อ RSV ระบาดมากในช่วงปลายฤดูฝนจนถึงต้นฤดูหนาว โดยในปี พ.ศ.2560 พบฤดูกาลระบาดระหว่างเดือนสิงหาคม-ตุลาคม พบผู้ป่วยร้อยละ 17.63 และในปี พ.ศ.2561 มีการระบาดเร็วกว่าเดิมคือเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม และในช่วงฤดูกาลระบาดมีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าปีที่ผ่านมา เฉลี่ยร้อยละ 30.26 สำหรับการประชุมครั้งนี้นอกจากจะนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาวิเคราะห์ในภาพรวมของโลกแล้ว องค์การอนามัยโลกยังได้ขอให้ประเทศไทยร่วมมือดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2562 - 2564 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินภาระของโรคในแต่ละประเทศได้อย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น รวมถึงความร่วมมือในการศึกษาวิจัยคุณลักษณะทางพันธุกรรมของเชื้อด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เครื่องหาลำดับสารพันธุกรรมที่มีประสิทธิภาพสูง (Next Generation Sequencing) ไปพร้อมกันด้วย รวมถึงเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกันโรคในอนาคตต่อไป

“โรคปอดบวมจากเชื้อ RSV การติดต่อหลักติดต่อโรคทางเดินหายใจ เชื้อโรคจะอยู่ในน้ำมูก เสมหะของผู้ป่วย ขณะนี้ยังไม่มีวัคซีนที่มีประสิทธิภาพดีพอ รวมถึงยังไม่มียารักษา โดยเฉพาะ ดังนั้นการป้องกันที่สำคัญ คือ หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ ผู้ป่วยที่มีอาการต้องใส่หน้ากากอนามัยเมื่อไปอยู่ในที่ชุมชน รวมถึงมาตรการกินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ การใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดปากจมูกเวลาไอจามยังคงเป็นสุขลักษณะที่ดีที่ทุกคนควรปฏิบัติในการป้องกันโรคต่างๆ” อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กล่าว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข.....รายงาน

โครงการจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ บำรุงต้นไม้ทรงปลูก

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ บำรุงต้นไม้ทรงปลูก เนื่องในวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ โดยมีสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 5 (สระบุรี) และศูนย์ป่าไม้ธนบุรีมาให้ความรู้เรื่องการบำรุงรักษาต้นไม้และฟื้นฟูความสมดุลของธรรมชาติที่ต้นราชพฤกษ์ทรงปลูกของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภายในพื้นที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2561

ประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนแผนการแพทย์แม่นยำ

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานพิธีเปิดประชุมเชิงปฏิบัติการพร้อมมอบนโยบายในการทบทวนแผนการแพทย์แม่นยำ (Retreat for Precision Medicine Project) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ณ โรงแรมไอคิวดีโฮเทล แอนด์ เรสซิเดนซ์ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 9 - 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2561

ตรวจเยี่ยมศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ 10 อุบลราชธานี

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และคณะตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 10 อุบลราชธานี และประชุมปรึกษารื้อกับผู้อำนวยการกลุ่มศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับภารกิจ กำลังคน รูปแบบการจัดการแบบใหม่ๆ และงานบริการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสาธารณสุขในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมี ดร.กมล ฝอยหิรัญ ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 10 อุบลราชธานี ให้การต้อนรับ วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2561

หารือการจัดตั้งศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพระดับชาติในประเทศไทย

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานเปิดการประชุมนานาชาติของประเทศสมาชิกเรื่อง Roundtable Dialogue Toward Establishing a Thailand National Virome Project เพื่อหารือการจัดตั้งศูนย์พันธุกรรมเชื้อจุลชีพระดับชาติในประเทศไทย โดยมีผู้แทนจากองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เข้าร่วมประชุม ณ โรงแรมพูลแมน คิงเพาเวอร์ กรุงเทพฯ วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2561

กฐินสามัคคี ประจำปี 2561 และร่วมทำกิจกรรมจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จัดกฐินสามัคคี ประจำปี 2561 เพื่อสืบสานประเพณีอันดีงามทางพุทธศาสนาพร้อมมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ และร่วมทำกิจกรรมจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ กำจัดลูกน้ำยุงลายและทำความสะอาดบริเวณวัดเปาโรหิตย์ ซอยจรัญสนิทวงศ์ 62 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยมีนายแพทย์สุขุม กาญจนพิมาย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นายแพทย์พิเชษฐ บัญญัติ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมกิจกรรมดังกล่าว วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2561

ประชุมตรวจติดตามเพื่อรักษาระบบคุณภาพ ISO9001:2015

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานการประชุมตรวจติดตามเพื่อรักษาระบบคุณภาพ ISO9001:2015 (Surveillance Visit) ครั้งที่ 2 โดยมี คณะผู้ตรวจประเมินจากบริษัท United Registrar of System (Thailand) จำกัด ลงพื้นที่ตรวจสอบการทำงาน และชี้แนะแนวทางที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อการพัฒนาทั้งทางระบบการทำงาน

รวมถึงขั้นตอนการทำงานที่เป็นระเบียบแบบแผน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและผู้ให้บริการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ณ ห้องประชุมกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2561

แถลงข่าว 3 หน่วยงานจับมือต่อยอดวิจัยไทยผลิตยาต้านมะเร็งจากภูมิคุ้มกันมนุษย์

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เข้าร่วมงานแถลงข่าว “สวรส. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จับมือจุฬาฯ ต่อยอดวิจัยไทยผลิตยาต้านมะเร็งจากภูมิคุ้มกันมนุษย์” ซึ่งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการวิจัยตามแนวทางการแพทย์แม่นยำ โดยพัฒนายาภูมิคุ้มกันต้านทานรักษา มะเร็ง หรือยาไบโโอลจิกส์ โดยสถาบันชีววัตถุ และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จะมีส่วนช่วยกำกับดูแลกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตตัวยาร่วมนำเข้าสู่โรงงานผลิตให้ใช้ได้ในประเทศ ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2561

การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562

18-20 มีนาคม 2562

ณ อาคารอิมแพ็คฟอรัม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

Keynote Speech

- วิทยากรชาวไทยและต่างประเทศ

ปาฐกถาพิเศษ “ศาสตราจารย์นายแพทย์เฉลิม พรหมมาส” โดยผู้ได้รับรางวัล
นักวิทยาศาสตร์การแพทย์เกียรติยศ

การประกวดผลงานรางวัล DMSc Award และการบรรยายผลงานของผู้ได้รับ
รางวัลชนะเลิศ

การนำเสนอผลงานทางวิชาการและประกวดการนำเสนอผลงาน

- Oral Presentation
- Poster Presentation

นิทรรศการผลงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ก้าวหน้า และเทคโนโลยีทาง
ห้องปฏิบัติการ โดยหน่วยงานวิชาการและผู้ประกอบการ

ผู้ที่ประสงค์นำเสนอผลงานวิชาการกำหนดส่งบทความตั้งแต่วันที่ 1 - 31 ธันวาคม 2561
ขอสงวนสิทธิ์สำหรับผู้ที่ส่งบทความภายในกำหนดเวลา และผู้ที่ส่งผลงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด
เท่านั้นจึงจะได้รับการพิจารณาเข้าประกวดรางวัลนำเสนอผลงานทางวิชาการ และตีพิมพ์ใน
เอกสารบทความ จำนวน 200 เรื่อง

- ผู้เข้าร่วมประชุมไม่เสียค่าลงทะเบียน
- ผู้เข้าประชุมที่ไม่ได้นำเสนอผลงาน เปิดลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม
ในวันที่ 1 - 31 มกราคม 2562

เภสัชกร และนักเทคนิคการแพทย์ที่สมัครเข้าร่วมประชุมสามารถเก็บสะสม
คะแนนการศึกษาต่อเนื่องได้

DMSc 4.0

รายละเอียดเพิ่มเติม : เว็บไซต์กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ <http://www.dmsc.moph.go.th>

หรือติดต่อสอบถาม : โทร 0 2951 0000

- สอบถามการลงทะเบียนออนไลน์
- สอบถามข้อมูลทั่วไป

คุณประวีติ

คุณสมถวิล/คุณธิดารัตน์

ต่อ 99039

ต่อ 99187,99051

แบบสอบถามความเห็น “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์”

ขอเชิญร่วมแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามความเห็น “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” แล้วส่งกลับไปที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 หรืออีเมล prdmisc@dmsc.mail.go.th หรือกล่องข้อความในเฟซบุ๊ก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมข้อความตามความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 50 ปีขึ้นไป
- ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
- อาชีพ
 รัฐบาล พนักงาน/ลูกจ้างของรัฐ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน
 เจ้าของธุรกิจ เกษตรกร อื่นๆ ระบุ .....

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับ “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์”

- ท่านเคยเห็นหรืออ่านจดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มาก่อนหรือไม่
 เคยเห็นแต่ไม่เคยอ่าน เคยอ่านบางเนื้อหา อ่านทั้งหมด
- ท่านรู้จักหรือได้รับหรืออ่านเนื้อหาใน “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” จากที่ใด
 ได้รับโดยตรง จากเว็บไซต์ จากหน่วยงานรัฐ
 อื่นๆ ระบุ.....
- ความพึงพอใจต่อคอลัมน์ต่างๆ ใน “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์”

ชื่อคอลัมน์	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
นานาสาระ					
เรื่องเด่นในฉบับ					
รายงานพิเศษ/รายงาน					
รอบรู้กรมวิทย์ฯ					
มุขวิชาการ					
ความเสี่ยงเสี่ยงได้					
คำถามประจำฉบับ					
กรมวิทย์ฯ เดือนนี้					

ขอขอบพระคุณทุกความคิดเห็น คณะผู้จัดทำจะนำไปปรับปรุงและพัฒนา “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
 สามารถนำหน้านี้ไปถ่ายเอกสารได้

ทุกความคิดเห็นที่ส่งเข้ามา ทางคณะทำงานจะจัดส่งของที่ระลึกกลับไปตามชื่อที่อยู่ระบุไว้ในแบบสอบถาม

ชื่อ-นามสกุล ..... ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ .....

4. ความพึงพอใจต่อ “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์”

หัวข้อ/ เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ขนาดและรูปแบบของจดหมายข่าว					
รูปแบบ ปกหน้า สีสันของจดหมายข่าว					
ขนาดและรูปแบบตัวอักษร					
เนื้อหาที่น่าสนใจ ทันสมัย					
เนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อท่าน					
ความพึงพอใจโดยรวม					

5. “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” มีประโยชน์ต่อท่านอย่างไร

หัวข้อ/ เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทำให้รู้และเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์					
ทำให้รู้ข้อมูลวิชาการ ความก้าวหน้าทางวิชาการ					
ทำให้รู้อันตรายและแนวทางป้องกันโรคร้ายโรคอาหาร ยา เครื่องสำอาง ฯลฯ อย่างปลอดภัย					
นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ได้รับความรู้รอบตัว					
อื่นๆ ระบุ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- เนื้อหาหรือคอลัมน์ที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติม
 .....
- เนื้อหาหรือคอลัมน์ที่อยากให้มีเพิ่มเติม
 .....
- ท่านสนใจที่จะรับ “จดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” ทางอีเมลหรือไม่
 สนใจ โปรดระบุ อีเมลที่จะรับ .....
 ไม่สนใจ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตรวจเฝ้าระวังและเตือนป้องกัน การติดเชื้อไวรัสในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์

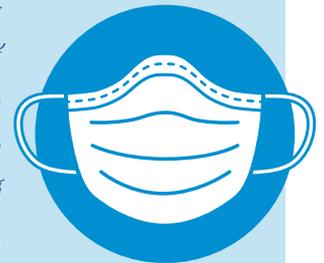
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำรอง
การติดเชื้อไวรัสในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อประเมิน
ความเสี่ยงและเฝ้าระวัง ป้องกันการเกิดโรค

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
กล่าวว่า ไวรัสยังเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย
และเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ศาสตราจารย์คลินิก เกียรติคุณ นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร และ
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์สุชม์ กาญจนพิมาย ให้กำหนด
เป็นเป้าหมายสำคัญในการลดปัญหาของประชาชน กรมวิทยาศาสตร์
การแพทย์จึงได้ร่วมสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ไวรัสระดับชาติ พ.ศ.
2560-2564 ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อยุติไวรัสโดยควบคุมและลด
อุบัติการณ์ไวรัสให้ได้ตามเป้าหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยง 7 กลุ่ม
สำคัญ ซึ่งรวมถึงกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ด้วย เพราะเป็นผู้ที่มีความ
เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสระหว่างการปฏิบัติงานจากการสัมผัส
ผู้ป่วย ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสหากร่างกายแข็งแรงมีภูมิคุ้มกันที่ดี จะติด
เชื้อแบบไม่มีอาการป่วย เรียกว่า “ไวรัสแฝง” ซึ่งไม่สามารถแพร่เชื้อสู่
บุคคลอื่นได้ แต่ผู้ที่มีไวรัสแฝงมีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นผู้ป่วยไวรัส
ได้ร้อยละ 5-10 เมื่อภูมิคุ้มกันของร่างกายลดต่ำลง องค์การอนามัย
โลกคาดการณ์ว่า 1 ใน 3 ของประชากรทั่วไปมีการติดเชื้อไวรัสแฝง
และในจำนวนนี้มีประชากรบางกลุ่มมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดไวรัส
โดยเฉพาะในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีผู้ป่วยไวรัสร่วมบ้าน และผู้ติดเชื้อ
เอชไอวี สำหรับในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ควรมีการตรวจคัดกรอง
หาไวรัส ซึ่งส่วนใหญ่ตรวจด้วยการเอกซเรย์ทรวงอก และควรตรวจ
เป็นประจำ พร้อมทั้งแนะนำให้ตรวจหาการติดเชื้อไวรัสแฝงร่วมด้วย
โดยเฉพาะผู้ที่สัมผัสผู้ป่วยไวรัส โดยปัจจุบันนี้สามารถตรวจการติดเชื้อ
แบบไม่มีอาการป่วยที่เรียกว่าไวรัสแฝงได้ โดยการตรวจตัวอย่างเลือด

นายแพทย์โอภาส กล่าวต่อว่า จากการสำรวจการติดเชื้อไวรัส
แฝงในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ที่มีการสัมผัสผู้ป่วยไวรัสที่ปฏิบัติงานด้าน
ต่างๆ และในกลุ่มบุคลากรที่เข้าปฏิบัติงานใหม่ด้วยวิธี IGRA ตรวจสารอินเทอร์
เฟอรอนแกมมาที่จำเพาะต่อเชื้อไวรัสโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
สาธารณสุข ที่โรงพยาบาล จำนวน 4 แห่ง พบอัตราการติดเชื้อไวรัส
เฉลี่ยร้อยละ 31.41 ซึ่งอยู่ในอัตราเดียวกับบุคคลทั่วไปที่องค์การอนามัย
โลกประมาณการนี้ ปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์
โดยทั่วไป ได้แก่ มีอายุมาก อายุงานนาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และ
การใช้อุปกรณ์ป้องกันที่ไม่เหมาะสม ผลการตรวจช่วยสร้างความตระหนัก
รู้ในการใส่ใจสุขภาพ ระมัดระวังป้องกันการติดเชื้อและเฝ้าระวังโรค
นอกจากนี้ผู้ที่มีผลตรวจเป็นบวกยังได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตน
หากตรวจแล้วยังไม่พบอาการป่วยเป็นไวรัสแต่เป็นไวรัสแฝง ก็อาจ
พิจารณาให้ยาป้องกันตามความเหมาะสมเฉพาะราย

“โรงพยาบาลจะต้องมีระบบป้องกันที่ดีและควบคุมการติดเชื้อ
ในโรงพยาบาลที่มีมาตรฐานหรือการจัดการที่ดี บุคลากรทางการแพทย์
ควรมีความรู้เกี่ยวกับไวรัสและวิธีการป้องกันการติดต่อของโรค
ใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม เพื่อลดการติดเชื้อ รวมทั้งควรตรวจสุขภาพ
และตรวจคัดกรองไวรัสเป็นประจำทุกปี สำหรับประชาชนทั่วไปก็ควร
ดูแลและป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัส โดยฉีดวัคซีนป้องกันไวรัส (BCG)
ตามที่แพทย์แนะนำ หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้ป่วย โดยเฉพาะเด็กเล็ก
และผู้ที่มีโรคประจำตัว ผู้ป่วยที่มีอาการ
ทางเดินหายใจ หากมีอาการไอจาม ให้ใช้
ผ้าเช็ดหน้าปิดปาก จมูก เวลาไอจาม หรือ
ใส่หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไอเรื้อรัง
เกิน 2 สัปดาห์ ไม่ทราบสาเหตุ ให้พบแพทย์
เพื่อตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุต่อไป” อธิบดี
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวเพิ่มเติม

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข.....รายงาน

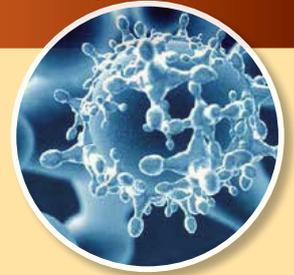
วิธีเตรียมตัวง่ายๆ ก่อนแช่น้ำบ่อน้ำร้อน

“น้ำจากบ่อน้ำร้อนธรรมชาติในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบนมีคุณภาพที่ดีและปลอดภัย เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่การปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อแช่อาจมีสาเหตุจากพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ จึงควรให้ผู้ให้บริการชำระล้างร่างกาย และสวมเสื้อผ้าที่สะอาดเหมาะสมก่อนลงแช่ ผู้มีบาดแผลบริเวณผิวหนังควรระงับการใช้บริการ และผู้ประกอบการจะต้องหมั่นทำความสะอาดบ่ออย่างถูกวิธี เพื่อความปลอดภัยและสุขอนามัยที่ดีของประชาชน” อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าว

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11 สุราษฎร์ธานี.....รายงาน

การเฝ้าระวังการกลายพันธุ์และการดื้อยาของ **เชื้อไข้หวัดใหญ่** ประจำเดือนตุลาคม 2561

จากการเฝ้าระวังไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ทางห้องปฏิบัติการ ศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มผู้ป่วย (CLUSTER) ที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ ผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง ได้แก่ ปอดบวม ปอดอักเสบ มาเพาะเชื้อและทำการตรวจวิเคราะห์โดยวิธี GENOTYPIC ASSAY เพื่อหาอินสียที่เกี่ยวข้องกับการดื้อยา และวิธี PHENOTYPIC ASSAY โดยการทดสอบเชื้อไวรัสกับยาด้านไวรัส ในกลุ่ม NEURAMINIDASE INHIBITOR ผลการทดสอบดังนี้

ชนิด / สายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่	ผลการทดสอบ ประจำเดือนตุลาคม 2561			ยอดสะสม ม.ค.52 – 28 ต.ค. 61
	จำนวนเชื้อที่ทดสอบ	จำนวนเชื้อที่ดื้อยา	ร้อยละที่ดื้อยา	ร้อยละที่ดื้อยา
ไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล				
1. A/H1N1 (2009)	67	0	0(0/67)	0.69 (13/1,878)
2. A/H3N2	18	0	0(0/18)	0 (0/1,445)
3. 15	0	0	0(0/0)	0 (0/522)

ศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข... รายงาน

ลุ้นรับรางวัล

ประจำฉบับพฤศจิกายน 2561

คำถาม โรคปอดบวมจากเชื้อ RSV สามารถป้องกันได้อย่างไร

กรุณาส่งคำตอบ กรุณาส่งคำตอบ พร้อมระบุชื่อที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของท่านที่สามารถติดต่อได้ ส่งมายัง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 หรือทางอีเมล prdmsc@dmisc.mail.go.th หรือโทรสาร 0 2591 1707 หรือส่งเข้ามาที่กล่องข้อความในเฟซบุ๊ก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

เพื่อลุ้นรับ กระเป๋าสีของ และกบเหลาดินสอ จำนวน 20 รางวัล (หมดเขตส่งคำตอบลุ้นรางวัลภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2561) ประกาศรายชื่อผู้โชคดีในจดหมายข่าวกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ฉบับมกราคม 2562

เฉลยคำตอบ และรายชื่อผู้โชคดีประจำกันยายน 2561

ถาม “มีฤทธิ์ยับยั้งการสร้างเม็ดสีเมลานินได้ผิวหนัง ด้านอนุมูลอิสระ ชะลอความเสื่อมของเซลล์”

ตอบ คุณสมบัติดังกล่าวมาจากสารสำคัญของพืชชนิดใด และสารสำคัญนั้นชื่ออะไร มะหาด, สารสำคัญนั้นคือ สารสกัดออกซีเรสเวอรอล (oxyresveratrol)

รายชื่อผู้โชคดี

คุณจิโรจน์ ตรีเศรษฐ์ศักดิ์
คุณวรรณภา ชาวโคกหม้อ
คุณสุนิสา กำพลชัยเดช
คุณดิเรก โพธิ์ผล
คุณอรชума มีทรัพย์

คุณเจตนิพัทธ์ รัชคร
คุณมลรัฐ ปาณะดิช
คุณระพีพร ประกอบแสง
คุณชาริณี พิระเชื้อ
คุณสุภาภรณ์ จุลบท

คุณกชกร มงคลเสริมสกุล
คุณนิตยา เพ็ชรทรัพย์
คุณแสงระวี ทองแดง
คุณจินตนา ชาวห้วยหมาก
คุณธนกร รักธรรมวาทิ

คุณกานต์พิชชา วิไชยา
คุณสุชีรา แก้วเสนีย์
คุณจรกฤตย์ ชำนาญศรี
คุณสุภัชมา พูนศรีธธา
คุณเดชมณตรี วชิสุนทร

กรมวิทย์
เตือนภัย

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เฝ้าระวัง คุณภาพน้ำจากบ่อน้ำร้อนธรรมชาติ ในแหล่งท่องเที่ยวภาคใต้

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำรอง
คุณภาพน้ำจากบ่อน้ำร้อนธรรมชาติที่นำมาใช้ประโยชน์เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า บ่อน้ำร้อน
ต้นกำเนิดมีคุณภาพดีผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องทางด้าน
กายภาพด้านเคมีและด้านจุลชีววิทยา แต่พบมีการปนเปื้อนของ
เชื้อจุลินทรีย์จากสิ่งแวดล้อมได้ เช่น เชื้อแบคทีเรีย ฝุ่นละออง น้ำฝนหรือน้ำ
ผิวดินที่ไหลผ่านแหล่งพักเชื้อ เป็นต้น ส่วนบ่อแช่ที่เป็นกิจกรรม
ที่นิยมนั้น อาจมีโอกาสในการตรวจพบเชื้อสูงทั้งชนิดและปริมาณ
ตามจำนวนการใช้ของนักท่องเที่ยว ดังนั้นนักท่องเที่ยวควรชำระ
ล้างร่างกายให้สะอาดก่อนใช้บริการและผู้ประกอบการควรทำความสะอาด
บ่อแช่ก่อนและหลังการใช้อย่างสม่ำเสมอ

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์
การแพทย์ กล่าวว่า บ่อน้ำร้อนธรรมชาติเกิดจากน้ำใต้ดินที่ถูกความร้อน
และแรงอัดภายใต้พื้นโลกไหลขึ้นมาตามรอยเลื่อน น้ำจะมีคุณสมบัติตาม
ปริมาณแร่ธาตุที่ละลายอยู่ในชั้นหินที่น้ำไหลผ่าน ดังนั้นความร้อนและ
แร่ธาตุจึงเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการกำหนดคุณภาพของบ่อน้ำ
ร้อนบำบัดรักษาหรือเชิงสุขภาพในพื้นที่ภาคใต้พบแหล่งน้ำพุร้อน จำนวน
33 แห่ง อุณหภูมิน้ำร้อนที่ผิวดินอยู่ระหว่าง 40-80 องศาเซลเซียส แต่ละ
พื้นที่ได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของบ่อ และส่งเสริมให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ ดังนั้นเพื่อเป็น
การเฝ้าระวังและคุ้มครองผู้บริโภค ในปีประมาณ พ.ศ.2560-2561
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11
สุราษฎร์ธานี จึงได้สุ่มสำรวจคุณภาพน้ำจากบ่อน้ำร้อนในพื้นที่ภาคใต้
ตอนบน จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดย
เก็บตัวอย่างน้ำจากบ่อน้ำร้อนต้นกำเนิด จำนวน 26 แห่ง ผลการตรวจ
วิเคราะห์ทางกายภาพและทางเคมี ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานน้ำ
บริโภคมีเพียงบางแห่งปริมาณฟลูออไรด์ที่เกินเกณฑ์กำหนด (2 มิลลิกรัม

ต่อลิตร) ดังนั้นการนำไปผลิตเป็นน้ำดื่มประเภทน้ำแร่ธรรมชาติในภาชนะ
บรรจุที่ปิดสนิท ต้องแสดงค่าเตือนในฉลากว่าไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
ที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปี ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากมี
ปริมาณฟลูออไรด์เกินเกณฑ์กำหนด อาจทำให้ผิวสีฟันตกกระได้

นายแพทย์โอภาส กล่าวต่ออีกว่า เนื่องจากน้ำจากบ่อน้ำร้อน
ธรรมชาติเป็นน้ำใต้ดิน การตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อน้ำต้นกำเนิด
สาเหตุหลักจึงมาจากการปนเปื้อนจากสิ่งแวดล้อม และการดูแลรักษา
ความสะอาดของบ่อน้ำที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการทำความสะอาดและ
บริเวณโดยรอบ การป้องกันเชื้อแบคทีเรีย ฝุ่นละอองตกลงไปในบ่อ
การป้องกันน้ำฝนหรือน้ำผิวดินชะล้างสิ่งสกปรกลงไปปนเปื้อนในบ่อ
จะสามารถลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ลงได้ ส่วนน้ำในบ่อแช่ก่อนเปิดให้ผู้
ใช้บริการลงแช่ พบเชื้อจุลินทรีย์สูงกว่าน้ำในบ่อน้ำร้อนต้นกำเนิด และ
ตรวจพบปริมาณมากขึ้นหลังการใช้ อีกทั้งยังพบกลุ่มเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค
ที่อาจมาจากผิวหนังของผู้มาใช้บริการ จึงควรจะมีการปรับปรุงกระบวนการ
ให้เหมาะสม เช่น การชำระล้างร่างกายให้สะอาดก่อนใช้บริการ การปรับ
อัตราการไหลของน้ำหรือระยะเวลาการเปลี่ยนถ่ายน้ำการทำความสะอาด
บ่อพักน้ำและบ่อแช่ ก่อนและหลังการใช้อย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

(อ่านต่อหน้า 11)

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ตั้งอยู่ที่อาคาร 14 ชั้น 2 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นนทบุรี

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
88/7 ซอยติวานนท์ 14 ถนนติวานนท์
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 22/2552
ไปรษณีย์กระทรวงสาธารณสุข

เสนอแนะ ดิชม หรือ
ส่งบทความลงตีพิมพ์ ส่งมาได้ทั้ง
กองบรรณาธิการ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการกรม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2951-0000 ต่อ 99081
โทรสาร 0-2951-0312
E mail: prdmsc@dmsc.mail.go.th
www.dmsc.moph.go.th
www.dmscsmarlifeblog.com
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ที่ปรึกษา อธิปดี ร่องอธิปดี ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ผู้อำนวยการสำนัก / สถาบัน / ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กองบรรณาธิการ
อภิรดี เฉยรอด, อภิลิทธิ เหมาะสมสกุล, วชิพร แดงอุทัย, วัชรวิญ อินทริง, พีรยุทธ คันทะชฌมภู, จงกมล เงินมาก, วีระพล ดีโสภภา, สรพล สิ้นเจริญรุ่ง,
ภาศิณัย กลิ่นกุล, สุณันทา สุขสุมิตร, สุวรรณ โพธิ์มา, กิตติพร อิงคินันท์